

# Kdo bi festival?

**Zdenko Vrdlovec**

**F**estival slovenskega filma je vse prej kot najpomembnejša stvar na svetu, na drugi strani pa tudi ni nekaj tako težavnega ali zapletenega, da bi v zvezi s to rečjo morali obstajati ali nastajati kakšni problemi. A se dogaja prav to. Po zadnji vesti je od organizacije festivala odstopilo založniško podjetje Umco, ki jo je lani prevzelo na povabilo Filmskega sklada in uspešno izpeljalo. In zakaj je odstopilo od organizacije 12. festivala slovenskega filma? Po besedah Sama Ruglja, direktorja podjetja Umco in lanskega festivala, zato, »ker organizacijska oblika festivala slovenskega filma tudi v letu 2009 ostaja nespremenjena, kar pomeni, da je direktor festivala zgolj podpisnik izvajalskih pogodb, zaradi česar finančna sredstva upravlja le posredno, kar prinaša mnoge operativne težave«.

Festival slovenskega filma je relativno mlada institucija, katere predhodnik je bil v letih, ko je bilo komaj kaj slovenskih kinematografskih filmov, Maraton slovenskega filma (organizatorji so najbrž hoteli biti duhoviti v poimenovanju te prireditve). Ta »maraton« je prirejalo društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev, festival pa se je začel, ko je isto »maratonsko strukturo« prevzel Filmski sklad. Kakšna pa je bila ta »maratonska struktura«? Takšna, da so v njej prevladovali vsakovrstni televizijski filmi (in celo oddaje), kar je povzročilo probleme, ko se je v drugi polovici 90. let povečala produkcija kinematografskih filmov. In še malo večje, ko ti filmi niso dolgovali svoj nastanek le subvenciji Filmskega sklada, marveč jih je nekaj nastalo tudi v tako imenovani neodvisni produkciji. Te težave so poskušali reševati z institutom selekcije, ki je razvrstila filme v tekmovalni in informativni program, to pa spet ni minilo brez težav, saj so bili nekateri avtorji »informativnih« filmov (med njimi zlasti Mitja Okorn s svojim Tu pa tam) prepričani, da se jim je zgodila nezaslišana krivica (deloma so imeli tudi prav). A največji problemi so nastopili, ko se je festival slovenskega filma prekršil zoper temeljno festivalsko pravilo, ki je v tem, da ima filmski festival svoje časovno-prostorske koordinate, te pa so celo tako odločilne, da so tako največji kot srednji in manjši festivali identificirani s svojim krajem (na primer berlinski, beneški, canski, rotterdamski idr. festivali). Na Filmskem skladu pa so si kar na lepem domislili in festival slovenskega filma prav na vrhuncu njegove popularnosti, to je tedaj, ko je bilo prvič in zadnjič v njegovi dosedanji zgodovini v portoroškem Avditoriju več »navadnega« občinstva kot pa novinarjev in samih filmarjev, preselili v Celje (od koder je bila doma tudi tedanja ministrica za kulturo). Tamkajšnji organizatorji so se sicer potrudili, toda že naslednje leto je bil ta »praznik« slovenskega filma spet drugje, v ljubljanskem Cankarjevem domu, kjer je doživel popoln polom (deloma tudi zaradi pametnega termina tik pred Liffom). Potem se je zadeva preselila nazaj v Portorož, kjer ji je sprva malo pomagal dovolj dolg točilni pult v Avditoriju, naslednje leto pa niti to ne, ker je bilo premalo filmov. In nemara se je prav iz bojazni, da se to ne bi ponovilo, na Filmskem skladu porodila nova festivalska ideja, po kateri so slovenski filmski festival integrirali v dneve evropskega filma, kar se je resda izkazalo bolj porazno za te »dneve« kot pa za sam festival. In tako naprej. A to je tudi največji problem, namreč če bi šlo tako naprej. Toda to dramatično in problematično tradicijo festivala slovenskega filma bi spet lahko prekinil samo Filmski sklad, vendar tako, da bi se sam odpovedal tej prireditvi in njeno organizacijo prepustil kakšni drugi instituciji.